10. תבנית יסודית שנייה, משפט Egregium

העקמומיות של עקומה $C=\{y=f(x)\}$ מוגדרת $k_C=|f''(x_0)|\geq 0$. ההסיאן הוא

$$H_f=\begin{bmatrix} f_{xx} & f_{xy} \\ f_{yx} & f_{yy} \end{bmatrix}$$

עקמומיות גאוס היא

$$k_M=\det(H_f)=f_{xx}f_{yy}-f_{xy}^2$$

אם

$$W_p:T_p\to T_p$$

אז

$$k_p=\det(W_o)=k_1k_2$$

10.1 תבנית יסודית שנייה

הגדרה

התבנית היסודית השנייה II_p היא תכנית ביליאנרית על מישור המשיק T_p:

$$II_p:T_p\times T_p\to\mathbb{R}$$

מוגדרת לכל $u,v\in T_p$ ע"י נוסחה

$$II_p(u,v)=-\langle\nabla_u N,v\rangle$$

($II_p(u,v)=-\langle W_p(u),v\rangle$)

הגדרה

מקדמים L_{ij} של לII_p מוגדרים ע"י

$$L_{ij}=II_p(x_i,x_j)\qquad \begin{matrix} i=1,2 \\ j=1,2 \end{matrix}$$

למה

מקדמים L_{ij} מקיימים

$$L_{ij} = \left\langle \frac{\partial^2 x}{\partial u^i \partial u^j}, n \right\rangle$$

לכן L_{ij} סימטרי באינדקסים:

$$L_{[ij]} = 0$$

הוכחה

$$L_{ij} = -\left\langle \nabla_{x_i} N, x_j \right\rangle = \left\langle \frac{\partial}{\partial u^i} \left(n \left(u^1, u^2 \right) \right), x_j \right\rangle =$$

$$\overset{\text{Leibniz}}{=} -\frac{\partial}{\partial u^i} \left\langle n, x_j \right\rangle + \left\langle n, \frac{\partial}{\partial u^i} \left(x_j \right) \right\rangle = \left\langle n, x_{ij} \right\rangle$$

משפט

מקדמים L_{ij} מופיעים בנוסחה

$$x_{ij} = \Gamma_{ij}^k x_k + L_{ij} n$$

הוכחה

נכתוב

$$x_{ij} = \Gamma_{ij}^k x_k + C_n$$

אזי

$$\left\langle x_{ij}, n \right\rangle = \Gamma_{ij}^k \underbrace{\left\langle x_k, n \right\rangle}_{=0} + C \underbrace{\left\langle n, n \right\rangle}_{=1}$$

אבל לפי הלמה $L_{ihj} = \left\langle x_{ij}, n \right\rangle$, ולכן

$$L_{ij} = C$$

10.2 קווים גיאודזים ותבנית יסודית שנייה

משפט

יהי $\beta(s)$ קו גיאודזי במהירות יחידה על משטח M במרחב $\mathbb{R}^3$. אזי $\beta'(s)$ הוא וקטור משיק למשטח M: $\beta'(s) \in T_pM$ כאשר $p = \beta(s)$. אזי

$$\left|II_p\left(\beta'(s), \beta'(s)\right)\right| = k_\beta(s)$$

הוכחה

$$\beta = x \circ \alpha$$

לפי הגדרה,

$$k_\beta(s) = \left\|\beta''(s)\right\| = \left\|\left(\alpha^{k''} + \Gamma_{ij}^k \alpha^{i'} \alpha^{j'}\right) x_k + L_{ij} \alpha^{i'} \alpha^{j'} n\right\| = \dots$$

זה קו גיאודזי, לכן $\alpha^{k''} + \Gamma_{ij}^k \alpha^{i'} \alpha^{j'} = 0$

$$\dots = \left|L_{ij} \alpha^{i'} \alpha^{j'} n\right| = \left|L_{ij} \alpha^{i'} \alpha^{j'}\right| \|n\| = \left|L_{ij} \alpha^{i'} \alpha^{j'}\right|$$

מצד שני,

$$II_p\left(\beta'(s), \beta'(s)\right) \overset{\substack{\text{chain} \\ \text{rule}}}{=} II_p\left(x_i \alpha^{i'}, x_j \alpha^{j'}\right) =$$

$$= \alpha^{i'} \alpha^{j'} II_p\left(x_i, x_j\right) = \alpha^{i'} \alpha^{j'} L_{ij}$$

לכן

$$\left|II_p\left(\beta', \beta'\right)\right| = k_\beta(s)$$

בילינאריות

למה II_p היא בילינארית?

$$II_p(u, v) = \langle \nabla_u N, v \rangle_{\mathbb{R}^3}$$

$$\boxed{\nabla_{\alpha u + \beta v}(F) = \alpha \nabla_u F + \beta \nabla_v F}$$

משפט

קיים הקשר הבא בין תבנית יסודית שנייה לבין העתקה Weingarten:

$$L_{ij} = -L^k{}_j g_{ki}$$

הוכחה

$$L_{ij} = -\langle W_p(x_i), x_j\rangle = -\left\langle L_i^k x_k, x_j\right\rangle = -L^k{}_i \underbrace{\langle x_k, x_j\rangle}_{g_{kj}}$$

$$L_{ij} = -L_i^k g_{ki}$$

אבל

$$L_{ij} = L_{ji}$$

לכן

$$L_{ji} = -L_i^k g_{kj}$$

$$L_{ij} = -L_j^k g_{ki}$$

דוגמה

גרף של פונקציה $f(x,y) = x^2 - y^2$

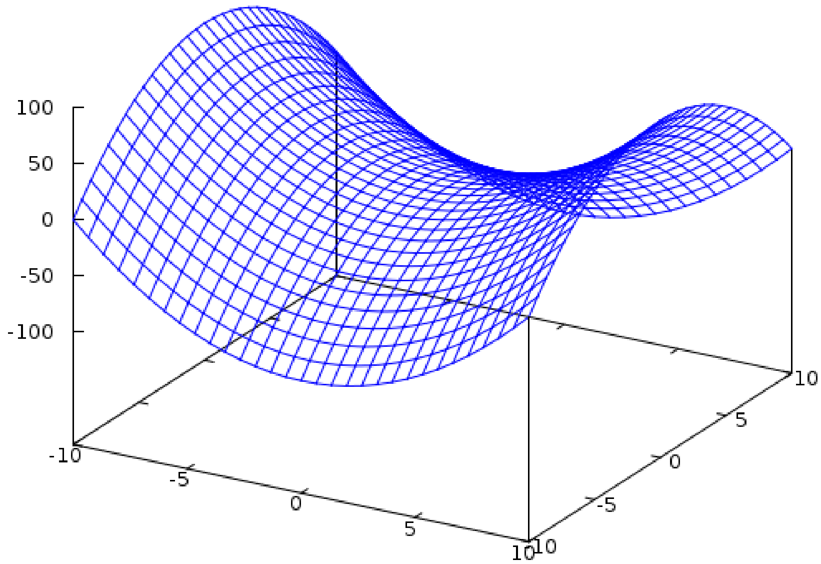

$$x\left(u^{1},u^{2}\right)=\left(u^{1},u^{2},f\left(u^{1},u^{2}\right)\right)$$

$$x_{1}=(1,0,f_{x})\qquad x_{2}=(0,1,f_{y})$$

בנקודה קריטית ($\nabla f=0$)

$$x_{1}=e_{1}\qquad x_{2}=e_{2}$$

$$g_{ij}=\begin{pmatrix}1&0\\0&1\end{pmatrix}=I$$

לכן בנקודה קריטית

$$L_{1}^{1}=-L_{11}$$

$$L_{2}^{2}=-L_{22}$$

$$L_{2}^{1}=-L_{12}$$

$$L_1^2 = -L_{21}$$

$$k = \det(W) = L_{11}L_{22} - L_{12}^2$$

$$x_{11} = (0,0,f_{xx}) \qquad x_{22} = (0,0,f_{yy}) \qquad x_{12} = (0,0,f_{xy})$$

$$L_{ij} = \left\langle \overbrace{n}^{=e_3}, x_{ij} \right\rangle = \frac{\partial^2 f}{\partial u^2 \partial u^j}$$

$$(L_{ij}) = H_f$$

לכן $k = \det(H_f)$ בנקודה קריטית של f.

10.3 שלוש נוסחאות לעקמומיות Gauss

משפט

קיימות שלוש נוסחאות לk

(א) $$k = \det\left(L_j^i\right) = L_1^1 L_2^2 - L_2^1 L_1^2 = 2L_{[1}^1 L_{2]}^2$$

(ב) $$k = \frac{\det(L_{ij})}{\det(g_{ij})}$$

(ג) $$k = -\frac{2}{g_{11}L_{1[1}L_{2]}^2} = \boxed{-\frac{1}{g_{11}}\left(L_{11}L_2^2 - L_{12}L_1^2\right)}$$

הוכחה

(א) היא ההגדרה

(ב) נשתמש בנוסחה

$$L_{ij} = -L_j^k g_{ki} = -g_{ik}L_j^k$$

$$A = (L_{ij}) \qquad B = (g_{ij}) \qquad C = \left(L_j^k\right)$$

$$A = -BC$$

לפי כיפליות של det

$$\det(A) = \det(B)\det(C)$$

לכן...

(ג)

$$-\frac{1}{g_{11}}\left(L_{11}L_2^2-L_{12}l_1^2\right)=$$

$$=-\frac{1}{g_{11}}\left(-L_1^k g_{k1}L_2^2+L_2^k g_{k1}L_1^2\right)=$$

$$=-\frac{1}{g_{11}}\left(-L_1^1 g_{11}L_2^2-L_1^2 g_{21}L_2^2+L_2^1 g_{11}L_1^2+L_2^2 g_{21}L_1^2\right)=$$

$$=\frac{1}{\cancel{g_{11}}}\left(-L_1^1L_2^2\cancel{g_{11}}+L_2^1L_1^2\cancel{g_{11}}\right)=$$

$$=L_1^1L_2^2-L_2^1L_1^2=k$$

הערה

$\left(L_j^i\right)$ לא סימטרית!!! $L_2^1\neq L_1^2$

10.4 עקמומיויות ראשיות

הגדרה

עקמומיויות ראשיות k_1 ו-k_2 של משטח M בנקודה $p\in M$ הן ערכים עצמיים של W_p

הערה

k_1 ו-k_2 הן ממשיים בגלל שהעתקה Weingarten היא צמודה לעצמה(self adjoint)

$$\langle T(u),v\rangle=\langle u,T(v)\rangle$$

משפט

עקמומיות Gauss היא כפל של עקמומימויות ראשיות

הוכחה

$$k=\det\left(W_p\right)=k_1k_2$$

משפט

יהי $v \in T_p$ וקטור יחידה שהוא וקטור עצמי השייך לעקמומיות ראשית k.
יהי $\beta(s)$ קו גיאודזי המקיים $\beta(0) = p, \beta'(0) = v$.
אזי עקמומיות של $\beta(s)$ בתור עקומה ב$\mathbb{R}^3$ מקיימת

$$k_\beta(0) = |k|$$

הוכחה

אם $\beta(s)$ הוא קו גאודזי, אזי

$$\beta''(s) = L_{ij}\alpha^{i'}\alpha^{j'}n$$

לכן

$$k_\beta(0) = \|\beta''(0)\| = \left\|L_{ij}\alpha^{i'}\alpha^{j'}n\right\| = \left|L_{ij}\alpha^{i'}(0)\,\alpha^{j'}(0)\right|$$

מצד שני, אם $v = x_1v^1 + x_2v^2$ הוא ווקטור עצמי של ערך עצמי k אזי $W_p(v) = kv$, לכן

$$k = \|k_v\| = \|W(v)\|$$

$$\boxed{L^i_jv^j = kv^i}$$

$$k_\beta = L_{ij}\alpha^{i'}\alpha^{j'} = L_{ij}v^iv^j = -L^m_jg_{mi}v^iv^j = \underbrace{-L^m_jv^j}_{-k}g_{mi}v^i = -k\langle v,v\rangle = -k$$

$$\langle v,v\rangle = \left\langle v^ix_i, v^jx_j\right\rangle = v^iv^j\langle x_i,x_j\rangle$$

$$\|v\|^2 = v^iv^jg_{ij}$$

מסקנה

עד כדי סימן, עקמומיות Gauss בנקודה היא כפל של עקמומיויות של שני קווים גיאודזים מאונכות בנקודה p, שוקטורים משיקים שלהם הם וקטורים עצמיים של העתקת Weingarten בp.

משפט

עד כדי סימן, עקמומיות Gauss בנקודה $p \in M$ היא כפל של עקמומיויות של שתי עקומות המתקבלות כחיתוך בין M לבין מישור דרך $p \in \mathbb{R}^3$ המכיל ווקטור נורמלי n.

נסמן שני מישורים כאלה $\begin{matrix} A = \operatorname{span}(n_1, v_1) \\ B = \operatorname{span}(a_2, v_2) \end{matrix}$. העקומות ההמתקבלות מחיתוך איתם הן $\begin{matrix} \beta_1 = M \cap A \\ \beta_2 = M \cap B \end{matrix}$. אזי

$$\boxed{|k_m| = k_{\beta_1} k_{\beta_2}}$$